

we aan een ketenmodel waarin juist kwetsbare mensen ook in de toekomst door zorg omringd kunnen worden.'

In de samenleving heerst veel onzekerheid. Velen twijfelen eraan of zorg werkelijk beter zal worden. 'Niets doen is geen optie', zegt Oscar Balkenende. 'Het aantal verpleeg- en verzorgingshuizen daalt, terwijl het aantal 80-plussers stijgt. Nu we te maken hebben met een terugtrekkende overheid, moet er op een andere manier in zorg worden voorzien. Het besef dat we de handen ineen moeten slaan, is duidelijk doorgedrongen tot de verschillende beroepsgroepen. Maar ook de mensen zelf zullen wat verder vooruit moeten kijken en zaken moeten regelen en vastleggen voor de toekomst.'

3 VRAGEN AAN NICO HEINSBROEK

'Een mentor kan op kritieke momenten het verschil maken'

Nico Heinsbroek (54) is directeur van Mentor-schap Nederland, een organisatie die vrijwilligers ondersteunt die de rol van mentor op zich nemen. 'De laatste jaren zijn er meer dan vijfduizend nieuwe mentoren benoemd.'

1. Welke rol vervult een mentor?

Heinsbroek: 'Een mentor komt op voor de immateriële belangen van iemand die dat zelf niet meer kan. Een mentor vervult dus een wezenlijk andere rol dan een bewindvoerder, die de financiële kwesties behartigt, of een curator, die beide zaken kan behandelen. De meeste mentoren zijn familieleden; daarnaast zijn er 1.300 à 1.400 vrijwilligers. Ze zijn steun en toeverlaat van zeker enkele tienduizenden mensen.'

'De Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst beschrijft de rechten en plichten van cliënten in de zorg. Cliënten hebben het recht geïnformeerd te worden en al dan niet in te stemmen met voorstellen voor medische behandeling. De (nieuwe) Wet langdurige zorg – bedoeld voor kwetsbare ouderen en mensen met een beperking die blijvend zorg nodig hebben – bepaalt dat cliënten moeten instemmen met een zorgplan.'

'Er zijn drie scenario's denkbaar. Wanneer de zorgcliënt een partner heeft of naaste familie die de betrokkene goed kan vertegenwoordigen, hoeft in principe niets geregeld te worden. Dat wil zeggen; een volmacht kan in sommige situaties goed van pas komen. Als de betrokkene niemand heeft en hulpbehoevend is, kan hij zijn vertegenwoordiging vooraf regelen via een levens-testament. Als er geen familie is en niets geregeld is, wordt een mentor benoemd door de kantonrechter. Dit gebeurt op verzoek van iemand zelf, van de zorginstelling of van de officier van justitie.'

2. Hebt u een voorbeeld waaruit de waarde van een mentor blijkt?

'In een verpleeghuis lag een man met psychiatrische problemen. Hij had echter een beenwond die ging ontsteken. Doordat hij zorg afhield, was de gebruikelijke wondverzorging niet mogelijk. Uiteindelijk werd de situatie zo ernstig dat de instelling het been ten einde raad wilde laten amputeren. Toen dit met de mentor van de man werd besproken, stemde deze niet in. Hij drong aan op een *second opinion* in een ziekenhuis.'

'Het resultaat van deze actie was dat op het allerlaatste moment een amputatie voorkomen kon worden. De wond kon dankzij nieuwe medische inzichten namelijk alsnog verzorgd worden en het been genas. Zonder mentor was dit niet zo afgelopen. Voor de relatie tussen de wilsonbekwame cliënt en de mentor werkte deze ervaring uiteraard ook heilzaam. De onderlinge band werd er enorm door versterkt. Een mentor kan dus op kritieke momenten het verschil maken.'

3. Wat krijgt een mentor soms nog meer voor elkaar?

'Een instelling in de Randstad wilde een oudere cliënt, die daar geworteld was, laten verhuizen naar het oosten van het land. Een drama natuurlijk, want met het verkassen van ouderen moet je heel voorzichtig zijn. Gelukkig ging de mentor van de cliënt er niet zomaar mee akkoord, maar drong aan op heroverweging met als argument dat betrokkene al zijn ankerpunten kwijt zou raken. Denk aan het dagelijkse wandelingetje, inclusief het roken van een sigaretje op de hoek van de straat. De instelling bekeek de situatie opnieuw en kwam terug op het besluit.'